

Czwartek, 19 września 2019 r.

P9_TA(2019)0022

Stan wdrażania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 września 2019 r. w sprawie stanu wdrażania przepisów Unii dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy (2019/2820(RSP))

(2021/C 171/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającą rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającą dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE⁽¹⁾ oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (czwarta dyrektywa w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy)⁽²⁾, która została zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniającą dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE (piąta dyrektywa w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy)⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153 z dnia 20 czerwca 2019 r. ustanawiającą zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania oraz uchylającą decyzję Rady 2000/642/WSiSW⁽⁴⁾, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych⁽⁵⁾ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1672 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych z Unii oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1889/2005⁽⁶⁾,
- uwzględniając pakiet Komisji w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy przyjęty 24 lipca 2019 r., na który składają się: komunikat polityczny pt. „Jak zapewnić lepsze wdrażanie ram regulacyjnych UE dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu” (COM(2019)0360), sprawozdanie w sprawie oceny niedawnych domniemanych przypadków prania pieniędzy z udziałem instytucji kredytowych z UE („sprawozdanie z autopsji”) (COM(2019)0373), sprawozdanie w sprawie ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, które ma wpływ na rynek wewnętrzny i dotyczy działalności transgranicznej (sprawozdanie z ponadnarodowej oceny ryzyka) (COM(2019)0370) i dołączony do niego dokument roboczy służb Komisji (SWD(2019)0650) oraz sprawozdanie w sprawie integracji krajowych scentralizowanych automatycznych mechanizmów (centralnych rejestrów lub centralnych systemów wyszukiwania danych elektronicznych) państw członkowskich dotyczących rachunków bankowych (COM(2019)0372),
- uwzględniając opinię Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w sprawie informowania nadzorowanych podmiotów w zakresie ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w ramach nadzoru ostrożnościowego, opublikowaną 24 lipca 2019 r.,
- uwzględniając plan działania Komisji pt. „Towards a new methodology for the EU assessment of High Risk Third Countries under Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing” [W kierunku nowej metodyki unijnej oceny państw trzecich wysokiego ryzyka zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu],

⁽¹⁾ Dyrektywa 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (trzecia dyrektywa w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy) (Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 15).

⁽²⁾ Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73.

⁽³⁾ Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 43.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 122.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 22.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 6.

Czwartek, 19 września 2019 r.

- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 22 czerwca 2018 r. pt. „Methodology for identifying high risk third countries under Directive (EU) 2015/849” [Metodyka identyfikacji państw trzecich wysokiego ryzyka na mocy dyrektywy (UE) 2015/849] (SWD(2018)0362),
 - uwzględniając cztery rozporządzenia delegowane przyjęte przez Komisję – (UE) 2016/1675, (UE) 2018/105, (UE) 2018/212 i (UE) 2018/1467 – uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 przez wskazanie państw trzecich wysokiego ryzyka wykazujących strategiczne braki,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie pilnej potrzeby stworzenia unijnej czarnej listy państw trzecich zgodnie z dyrektywą w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy ⁽¹⁾;
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie przestępstw finansowych, uchylania się od opodatkowania i unikania opodatkowania ⁽²⁾,
 - uwzględniając wymianę poglądów przeprowadzoną 5 września 2019 r. przez Komisję Gospodarczą i Monetarną z przedstawicielami Komisji i Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że unijne ramy przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu są stopniowo wzmocnione przez przyjęcie w maju 2015 r. czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy i w kwietniu 2018 r. piątej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz dat ich transpozycji do ustawodawstwa krajowego państw członkowskich odpowiednio do czerwca 2017 r. i stycznia 2020 r., a także innych towarzyszących aktów prawnych i działań;
- B. mając na uwadze, że według ustaleń Europolu aż 0,7–1,28 % rocznego PKB Unii jest powiązane z podejrzaną działalnością finansową ⁽³⁾, taką jak pranie pieniędzy związane z korupcją, handlem bronią, handlem ludźmi, handlem narkotykami, uchylaniem się od opodatkowania i nadużyciami finansowymi, finansowaniem terroryzmu lub innymi nielegalnymi działaniami, które dotyczą obywateli UE w ich codziennym życiu;
- C. mając na uwadze, że zgodnie z art. 9 czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych w celu zidentyfikowania państw trzecich wysokiego ryzyka, z uwzględnieniem braków strategicznych w różnych obszarach; mając na uwadze, że Parlament popiera ustanowienie przez Komisję nowej metodyki, która nie opiera się wyłącznie na zewnętrznych źródłach informacji w celu zidentyfikowania państw trzecich wysokiego ryzyka wykazujących strategiczne braki pod względem przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, stanowiących zagrożenie dla systemu finansowego UE i w przypadku których konieczne jest na mocy czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz piątej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy zastosowanie wzmocnionych środków należytej staranności wobec klienta w unijnych podmiotach zobowiązanych;
- D. mając na uwadze, że trzecia dyrektywa w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy, która weszła w życie 15 grudnia 2007 r., została uchylona przyjęciem czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy; mając na uwadze, że wdrożenie szeregu przepisów trzeciej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy, w tym dotyczących stosownych uprawnień i personelu właściwych organów krajowych, nie zostało odpowiednio sprawdzone w przeszłości i powinno być traktowane priorytetowo w toku bieżących kontroli kompletności i poprawności oraz postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego prowadzonych przez Komisję w związku z wykonaniem czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy;
- E. mając na uwadze, że Rada i Parlament odrzuciły trzy zaproponowane zmieniające rozporządzenia delegowane ⁽⁴⁾, ponieważ wniosków nie przygotowano w ramach przejrzystego i odpornego procesu, czynnie zachęcając zainteresowane kraje do podjęcia zdecydowanych działań, a zarazem przestrzegając ich prawa do bycia wysłuchanymi, albo przyjęta przez Komisję procedura identyfikacji państw trzecich wysokiego ryzyka nie była wystarczająco niezależna;
- F. mając na uwadze, że 13 lutego 2019 r. Komisja, stosując nową metodykę, przyjęła nowy wykaz 23 państw trzecich wykazujących strategiczne braki w ramach prawnych służących przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, obejmujący Afganistan, Samoa Amerykańskie, Bahamy, Botswanę, Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną, Etiopię, Ghanę, Guam, Iran, Irak, Libię, Nigerię, Panamę, Pakistan, Puerto Rico, Samoa, Arabię Saudyjską, Sri Lankę, Syrię, Trynidad i Tobago, Tunezję, Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych oraz Jemen; mając na uwadze, że 7 marca 2019 r. Rada odrzuciła ten akt delegowany w Radzie ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0216.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0240.

⁽³⁾ Sprawozdanie Grupy ds. Wywiadu Finansowego Europolu pt. „Od podejrzenia do działania” (2017).

⁽⁴⁾ C(2019)1326, C(2016)7495 i C(2017)1951.

Czwartek, 19 września 2019 r.

- G. mając na uwadze, że Komisja wszczęła postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko większości państw członkowskich z powodu braku prawidłowej transpozycji czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy do prawa krajowego;
- H. mając na uwadze, że 24 lipca 2019 r. Komisja przyjęła pakiet w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy, informując Parlament i Radę o dotychczasowych osiągnięciach i pozostałych brakach w unijnych ramach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, i tym samym stworzyła warunki do dalszego usprawnienia egzekwowania i stosowania istniejących przepisów oraz do ewentualnych reform legislacyjnych i instytucjonalnych w przyszłości;
- I. mając na uwadze, że podczas wymiany poglądów z Komisją i Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EUNB) przeprowadzonej 5 września 2019 r. w Komisji Gospodarczej i Monetarnej przewodniczący EUNB José Manuel Campa stwierdził, że EUNB nie jest organem nadzorczym w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy, ale raczej organem, którego uprawnienia obejmują wydawanie wytycznych w celu pobudzania współpracy i koordynacji, a także ocenę wykonania przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy; mając na uwadze, że podkreślił on również, iż główna odpowiedzialność za wykonanie spoczywa na organach krajowych;
- J. mając na uwadze, że zgodnie z komunikatem Komisji z 24 lipca 2019 r. pt. „Jak zapewnić lepsze wdrażanie ram regulacyjnych UE dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu” można by zastanowić się nad dalszą harmonizacją zbioru przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, np. w drodze przekształcenia dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy w rozporządzenie, co umożliwiłoby ustalenie zharmonizowanych, mających bezpośrednie zastosowanie unijnych ram regulacyjnych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy;
- K. mając na uwadze, że zdaniem Komisji – wyrażonym we wspomnianym wyżej komunikacie – oceny wskazują na potrzebę wzmocnienia mechanizmu koordynacji oraz wspierania współpracy transgranicznej i analiz prowadzonych przez jednostki analityki finansowej;
1. wyraża poważne zaniepokojenie z powodu niewdrożenia przez liczne państwa członkowskie czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy; z zadowoleniem przyjmuje zatem wszczęcie przez Komisję – w oparciu o ustalenia kontroli kompletności – postępowania przeciwko państwom członkowskim w sprawie uchybienia zobowiązaniom; wzywa Komisję do jak najszybszego zakończenia dokładnych kontroli poprawności oraz do wszczęcia, w razie konieczności, postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego; wzywa państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do jak najszybszej prawidłowej transpozycji czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy do ustawodawstwa krajowego;
 2. wyraża zaniepokojenie, że państwa członkowskie nie dotrzymają terminu transpozycji piątej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy wyznaczonego na 10 stycznia 2020 r., a także terminu ustanowienia do 10 stycznia 2020 r. rejestrów beneficjentów rzeczywistych dla podmiotów o charakterze korporacyjnym i innych podmiotów prawnych oraz do 10 marca 2020 r. – dla trustów i podobnych porozumień prawnych; wzywa państwa członkowskie do podjęcia natychmiastowych działań, aby przyspieszyć proces transpozycji;
 3. docenia zalecenie zgłoszone przez panel EUNB ds. naruszeń prawa unijnego podczas wymiany poglądów z przewodniczącym EUNB José Manuelem Campem w Komisji Gospodarczej i Monetarnej 5 września 2019 r., dotyczące sprawy prania pieniędzy przez Danske Bank, która stanowi dotychczas najpoważniejszy znany tego rodzaju przypadek w UE i wiąże się z podejrzanymi transakcjami o wartości powyżej 200 mld EUR; ubolewa, że organy nadzoru państw członkowskich jako członkowie Rady Organów Nadzoru EUNB z prawem głosu odrzucili wniosek dotyczący zalecenia w sprawie naruszenia prawa Unii; wzywa Komisję, aby śledziła tę sprawę i w uzasadnionym przypadku wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;
 4. wyraża najgłębsze zaniepokojenie, że regulacja i nadzór nad obszarem przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu są rozdrobnione, co nie współgra ze stale nasilającą się działalnością transgraniczną w Unii i scentralizowanym nadzorem ostrożnościowym w unii bankowej i innych sektorach pozabankowych;
 5. podkreśla, że w obecnych unijnych ramach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu występują niedociągnięcia w egzekwowaniu przepisów UE w połączeniu z brakiem skutecznego nadzoru; zwraca uwagę, iż wielokrotnie podkreślano, że prawodawstwo przewidujące „minimalne normy” dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu może stanowić zagrożenie dla skutecznego nadzoru, płynnej wymiany informacji i koordynacji; apeluje do Komisji, aby w związku z wymaganą oceną skutków w perspektywie zmiany ustawodawstwa w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oceniła, czy rozporządzenie nie byłoby bardziej odpowiednim rodzajem aktu prawnego niż dyrektywa;

Czwartek, 19 września 2019 r.

6. wskazuje na potrzebę lepszej współpracy między organami administracyjnymi, sądowymi i organami ścigania w UE, a w szczególności między jednostkami analityki finansowej państw członkowskich (FIU), co podkreślono w sprawozdaniu Komisji; ponownie apeluje do Komisji o przeprowadzenie w najbliższej przyszłości oceny skutków, aby zbadać możliwość i zasadność ustanowienia mechanizmu koordynacji i wsparcia; uważa, że należy nadać nowy impuls inicjatywom, które mogłyby nasilić przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na szczeblu unijnym i krajowym;
 7. odnotowuje ocenę Komisji zawartą w „sprawozdaniu z autopsji” z 24 lipca 2019 r., zgodnie z którą organowi Unii można powierzyć określone zadania nadzorcze w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy;
 8. uważa, że w trosce o rzetelność wykazu państw wysokiego ryzyka na proces monitorowania i podejmowania decyzji nie powinny wpływać kwestie wykraczające poza problem braków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu; podkreśla, że lobbing i naciski dyplomatyczne nie powinny osłabiać zdolności instytucji unijnych do skutecznego i niezależnego eliminowania prania pieniędzy i przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu związanych z UE; wzywa ponadto Komisję, aby zbadała możliwość ustanowienia „szarej listy” państw trzecich potencjalnie wysokiego ryzyka na podstawie analogicznej do podejścia Unii do sporządzenia wykazu niewspółpracujących jurysdykcji do celów podatkowych; wyraża obawę, że dwunastomiesięczny proces identyfikacji państw trzecich wykazujących strategiczne braki prowadzący do sporządzenia ostatecznej oceny może powodować zbędne opóźnienia w skutecznym przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
 9. wzywa Komisję do zadbania o przejrzysty proces z jasnymi, konkretnymi kryteriami dla krajów, które zobowiążą się przeprowadzić reformy, aby uniknąć umieszczenia w wykazie; ponadto apeluje do Komisji o opublikowanie dokonanych przez nią wstępnych i ostatecznych ocen państw umieszczonych w wykazie, a także stosowanych kryteriów, aby w ten sposób zapewnić kontrolę publiczną i tym samym zapobiec nadużyciom;
 10. apeluje o przydział większych zasobów ludzkich i finansowych odpowiedniemu działowi właściwej dyrekcji generalnej i z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie środków przeznaczonych dla EUNB;
 11. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.
-